

Ваквиот мамутски буџет, на прв поглед, и кај најголемите оптимисти ќе предизвика сомневање во успешноста на приказната за повеќе пари за сите.

Факт е дека на Владата ѝ требаат многу пари за да ги реализира дадените ветувања. Некои од нив се преточија во законски обврски, како што е, зголемувањето на платите за армијата административци, или за зголемување на пензиите, за субвенции во земјоделството. Во секој случај, убава работа која требаше да биде направена многу порано.

Сепак, останува нејасно и треба да се објасни како по 17 години транзиција и натаму сме меѓу петте земји на стариот континент со најмала куповна моќ. Животниот стандард ни е посебна приказна. Огромен е бројот на невработени граѓани, сè уште имаме "категија" стечајни работници, а голем е бројот и на други социјално загрозувани лица. За нив нема ништо од колачот "државна торта", која годинава ќе ги заблажи административците, а дел ќе има и за пензионерите. За жал, овие "вторите", не само што ќе немаат за "благо", туку со најновите цени на житото прашање е како ќе ја обезбедат и основната корка леб.

Пишува: Арсен КОЛЕВСКИ

Конечно по подолг период Министерството за финансии и Владата за својата ажурност заслужија пофалби. Годинава Владата прв пат ја достави до Собранието својата проекција на државната каса за наредната година, и тоа еден ипол месец пред истекот на календарската година. На тој начин пратениците ќе можат детаљно да го прочешлаат Буџетот и да ги аргументираат своитевидувања и предлози за него. Министерот за финансии Трајко Славески

ЦЕНАТА НА ЕЛЕКТРИЧНАТА ЕНЕРГИЈА ЌЕ БИДЕ ОДЛУЧУВАЧКА
ЗА ПРЕДВИДЕНИОТ ЕКОНОМСКИ РАСТ НА МАКЕДОНИЈА

СИРОМАШНОТ "РОДИ" РЕКО

ки на пригодна свеченост му го предаде Предлог-буџетот за 2008 година на претседателот на македонското Собрание Љубиша Георгиевски. Ова е прв пат на таков начин да се предава Буџетот во законодавниот дом, а се прави по терк на западноевропските земји.

Буџетот 2008 официјално беше претставен како документ кој на најдобар можен начин ги отсликува домашната економија и активностите на Владата во остварувањето на амбициозните програмски цели за забрзување на економскиот раст, подобрување на животниот стандард на населението, зголемување на вработеноста, засилена борба против корупцијата. Дали навистина ќе биде така сите ќе бидеме сведоци уште од почетокот на идната година.

РЕКОРДНИ ПРИХОДИ

Според министерот Трајко Славески, Предлог-буџетот на Република Македонија за 2008 година се базира на постигнатите исклучителни економски резултати во 2007 година, кои се најдобри во досегашниот период на транзиција, како и на забрзување на економскиот раст за наредната година, придружен со ниска и стабилна стапка на инфлација и со значително позитивно влијание врз расположливиот доход на граѓаните.

Буџетот за 2008 година е проектиран со очекуван раст на бруто домашниот раст (БДП) меѓу 6 и 6,5 отсто, стапка на инфлација од 2,5 до 3 отсто, планиран пораст на вработеноста од 4 отсто и пораст на продуктивноста од 4 до 5 отсто.

Вкупните приходи на Буџетот се планирани на ниво од 128.748.000.000 денари, односно 35,5 отсто од БДП. Во нив даночните приходи и придонесите учествуваат со 107.287.000.000 денари. Вкупните расходи се утврдени на износ од 134.280.000.000 или 37 отсто од планираниот БДП. Во структурата на вкупните расходи, тековните расходи учествуваат со 84 отсто, додека остатокот од 16 отсто се капитални расходи. Буџетот за 2008 предвидува да оствари дефицит од 1,5 отсто од БДП, односно 5.540.000.000 денари.

Големиот износ на предвидени средства, кои треба да се потрошат идната година, покажуваат дека Владата најмногу си верува себе си. Потоа доаѓа вербата во бизнис иницијативите на претприемачите, која може да се артикулира преку пазарните механизми. Веројатно поаѓајќи од оваа претпоставка Министерството за финансии го скрои,

СПОЛАГА СО НАЈМНОГУ ПАРИ ЗА ТРОШЕЊЕ ОСЕГА

а Владата го предложи моделот на Буџетот за 2008 година со рекордни расходи, за кој во наредниов период ќе расправаат пратениците.

Даноците навистина се намалуваат, но по сè изгледа, даночното оптоварување не го следи таквиот тренд. Барем така коментираат стопанствениците, а во нивен прилог оди и фактот за постојано зголемување на приходите од даноци и од придонеси, иако зголемените приходи Владата си ги припишува како сопствена заслуга во битката против сивата економија.

Со зголемувањето на обврските, и за реализирањето на предвидените приходи и за трошењето на јавните пари, Буџетот уште повеќе ја зацврстува позицијата на своевидна локомотива на развојот, за сметка на приватната иницијатива. На ваков начин се зголемува и влијанието на Владата таа да биде арбитерот кој, колку и кога ќе добие пари

ваме на огромната бројка невработени, потоа стечајни работници и други социјално загрозени лица. За нив нема ништо од колачето државна торта, која годинава ќе ги заблажи административците, а дел ќе има и за пензионерите.

РЕКОРДНИ ТРОШОЦИ

Економистите се поделени околу владиниот предлог буџетските расходи во 2008 година да достигнат рекордни 2,2 милијарди евра. За едни станува збор за уште поголемо исцедување на парите од населението и од фирмите, што само покажува дека вкупното даночно оптоварување се зголемува, а не се намалува. За други, пак, рекордната буџетска потрошувачка е добредојдена, бидејќи може да го поттикне економскиот раст и ќе отвори простор за инвестиции и нови работни места.

Владата, како што најави министерот Славески, планира да ги спроведе следните приоритетни реформски политики: значително зголемување на капиталните инвестиции во образованието, здравството, патната инфраструктура и информатичката технологија, потоа обезбедување средства за најавеното покачување на платите во јавната администрација за 10 отсто, афирмирање на земјата за привлекување странски и домашни инвеститори, како и јакнење на транспарентноста и одговорноста во работењето на државните институции и на нивните капацитети за спроведување на предвидените реформи во насока на интегративните процеси кон ЕУ.

киот извештај, кој деновиве е објавен, е уште опесимистичка и предвидува идната година растот да биде 4,5 отсто.

Но, министерот Трајко Славески во јавноста повикува на годинашното искуство, кога ММФ прв пат направи корекција во позитивна насока на своите проценки за економскиот раст на Македонија.

За експертите, проекциите на бруто домашниот производ се неблагодарна работа. Според нив, главниот предизвик е како ќе влијаат неекономските фактори врз растот на БДП, кои веќе се чувствуваат. Она што би можело да ги попречи владините проекции е одразот на цената на струјата за големите потрошувачи кои најмногу учествуваат во креирањето на БДП.

Така, на пример, доколку в година посклапи овој трошок, големите фирми би можеле да прибегнат кон рестрикција, односно намалување на нивното производство, што ќе доведе и до помал пораст на БДП од очекуваниот, па и можно намалување на бројот на вработените.

За дел од економистите широкиот фронт за мешање од страна на Владата во трошењето на парите, "мириса" на зголемување на бирократијата и на поголем простор за ненаменско трошење. Според нив, со ваквиот пристап, практично, се зема повеќе од даночните обврзници и Владата по свое наоѓање ги распределува средствата што, исто така, отвора простор за низа манипулации.

Минатата седмица опозицијата жестоко ги нападна владиниот предлог и начинот на кој Буџетот беше доставен до Собранието, нарекувајќи го парада. Сепак, роковите за Буџетот се прецизно законски утврдени и она што мора да се напомене е дека годинава прв пат се испочитува рокот и Буџетот е предаден во Собранието два месеца пред крајот на годината.

О СТОПАНСТВО РДЕН БУЏЕТ

ЗГОЛЕМЕНИТЕ ЦЕНИ СЕ ПОВЕКЕ ЌЕ ИМ ГО
ТЕНЧАТ ДОМАШНИОТ БУЏЕТ НА ГРАЃАНИТЕ

од Буџетот. Голема одговорност, но и широк простор за манипулирање.

На прв поглед, и на најголемиот лаик му е јасно е дека на Владата ѝ требаат многу пари за да ги реализира дадените ветувања. Некои од нив се преточија во законски обврски, како што е, зголемувањето на платите за армијата административци, или за зголемување на пензиите, за субвенции во земјоделството. Во секој случај, уште еден гест за пофалба, но навистина е тешко да се објасни како по 17 години транзиција и натаму сме меѓу петте земји на стариот континент со најмала куповна моќ. Во оваа прилика не треба да се потсету-

Според експертите, ваквата позиција уште повеќе ќе ја зголеми владината, за жал, неприкосновено главна улога околу трошењето на парите, наместо тоа да им се препушти на пазарните механизми.

Владата оптимистички предвиде дека идната година бруто-домашниот производ ќе се зголеми за околу 6 отсто. Но, со ваквите проекции не се согласуваат меѓународните финансиски институции. На пример, според последниот економски преглед на Меѓународниот монетарен фонд, растот идната година ќе биде пет отсто. Европската банка за обнова и развој во Транзицис-